

rius cuncta per consules incipiebat, tanquam vetere Repub. & ambi-
guus imperandi ne edictum quidem, quo patres in curiam vocabat, ni-
fi tribunitia potestatis præscriptione posuit, sub Augusto acceptæ.^b Ver-
ba edicti fuere pauca, & sensu permodesto de honoribus parentis con-
sulturum. ^a neque abscedere a corpore, idque vnum ex publicis mun-
eribus usurpare, sed defuncto Augusto signum prætoris cohortibus, ut
imperator dederat, excubiq, arma, cetera aule: ^f miles in forum, miles
in curiam comitabatur. ^g literas ad exercitus, tanquam adepto principa-
tu, misit, nusquam cunctabundus, nisi cum in senatu loqueretur. Cau-
sa præcipua ex formidine, ne Germanicus, in cuius manu tot legiones,
immensa fociorum auxilia, mirus apud populum favior habere imperi-

O B S E R V A T I O N E S.

^a Qui mutato reip. statu, ipse imperium adeptus est, is illud ita confirmare debet, ut nulla in post-
ram ratione labefactari possit, quibus artibus eò peruenitur, earum huc videtur esse potissima;
nempe, ut, tanquam sua etiam maneat libertas reip. nec ipse statutum habeat, suècipiat im-
perium, necne, ipsos veteris reip. magistratus retineat; eorum opera, & ministerio, omnibus in re-
bus, viatur, ac si non ipse remp. pro arbitratu, regat; sed nihil non ab illis, quorum ius, & po-
tentia est, administretur. Sed antequam hoc agat, debet maiores magistratus, atque adeo primores
omnes sibi, omni quacunque ratione potest, deuincire, & prestare, ut in sua verba iurent, quippe
satis constat, fore, ut, cum hos sacramento adegerit, rerum plane omnium, nullo aduersante, po-
tiatur, cum suum imperium veteris reip. forma & imagine prexet.

^b Edicta illius, qui principatum apud liberos quondam homines adeptus est, sensu permodesto
scribi, & in pauca verba coartari debent. Siquidem multorum verborum interpretatio, hic illuc,
pro singulorum ingenio, trahi potest, certi nihil neque frigidius, neque ineptius est, quam legem cum
prologo, docet Seneca epist. lib. 24. epist. 95.

^c Vulgus hominum verba, soli prudentes sensum verborum attendunt.

^d Non abscedere à corpore mortui principis, & illius custodie adpositum esse, connumeratur inter
publica munera.

^e Supra annotavi, & infra dicendum sapienter erit illud ipsum, quod hic repeterem cogor;
principem nouum non tam id agere debere, ut in anibus insignis principatus continuo honestetur,
quam ea sectari, que ad veram potentiam maximè pertinent, idque discat de Tiberio, qui primo
suo edicto non principem se, dictatorem, aut regem pop. Romani prescripsit, sed tantum tribu-
num plebis, quia appellatione non alia populo Rom. acceptior vñquam fuit, cuius edicti præscriptio-
nen & verba, & sensus ipsiusque factum imitata sunt, nam cum posset ex publicis muneribus
maxima, & splendidissima queque usurpare, eo contentus fuit, ex quo modestia, & pietatis lau-
dem laudie consequebatur. Qui tamen idem Tiberius non est passus, quenquam mortalium
prætoris cohortibus signum dare (quod factum vñus est principi) præter se vnum, statimque voluit
legiones, quarum in manu resp. erat, intelligere se principem esse; ac denique nihil eorum pretermisit,
ut infra suis locis videbimus, quibus verus principatus, summumque imperium continebatur.

^f Tum ad maiestatem, tum ad securitatem noui principis potissimum pertinet, dare operam, ut,
quocunque iste stipatus militi, qui in pace decus, in bello præsidium est.

^g Princeps is, qui aut ipse remp. oppresur, aut ab alio oppresam accepit, protinus ius se principem esse
aperie declarat, quorum favore, & ope adeptum principatum retinere potest. sic lib. 4. histor. de
Vespasiano loquens; ceterum ut princeps loquebatur.

^h Cuius in manu est validus exercitus, atque adeo is, qui sua vi omnia secum trahere potest, idem
que generis nobilitate pollet, cuique magnus est apud populum favor, hic causa est, quamobrem ve-
reatur princeps ne habere imperium, quam expectare malit: adeo di-
flicilis est hominibus vñcunque
concepta spci mora, proinde nunquam prudens princeps tan-
as copias vni, si sapier, committere.

rium